VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Lausunto

22.4.2025

VN/1311/2025
VN/1311/2025-VM-44

VM; Asiantuntijalausunto; Suuri valiokunta keskiviikko 23.04.2025 E 21/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: ReArm Europe -suunnitelma

Valtiovarainministeriön tuo lausunnossaan esille seuraavat seikat:

Valtiovarainministeriö on osallistunut ReArm Europe -suunnitelmaa koskevan valtioneuvoston selvityksen (E 21/2025 vp) valmisteluun liittyen asetusehdotukseen (COM (2025) 122 final) uuden eurooppalaista puolustusteollisuutta vahvistavan Euroopan turvallisuustoimivälineen (SAFE-väline) perustamiseksi sekä tiedonantoon (COM(2025) 2000 final) koskien EU:n finanssipoliittisten sääntöjen kansallisen poikkeuslausekkeen koordinoitua aktivoimista liittyen puolustusmenoihin.

SAFE-asetusehdotuksesta eduskunnalle toimitetaan erillinen U-kirjelmä. Eduskunnalle on toimitettu myös erillinen valtioneuvoston selvitys (E 26/2025 vp) koskien komission tiedonantoa kasvavien puolustusmenojen huomioimisesta vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa.

Valtiovarainministeriö lausuu lisähuomioita sen kannalta keskeisiin Suomen kantoihin koskien SAFE-välinettä ja Euroopan investointipankkia.

<u>Suomen kantoja koskevat näkemykset</u>

Valtiovarainministeriö katsoo, että valtioneuvoston selvityksessä E 21/2025 vp esitetyt Suomen kannat ReArm Europe -suunnitelmaan ovat olennaisia ja perusteltuja.

SAFE-rahoitusväline

E-selvityksen kantaosiossa todetaan: ”Suomi tukee ehdotusta poikkeuksellisesta ja väliaikaiseksi SAFE-rahoitusvälineeksi. Suomi korostaa ehdotetun välineen väliaikaista luonnetta ja rahoituksen kohdentamista kriittisimpiin suorituskykyalueisiin.” ja ”Suomi tukee ehdotettua SAFE-rahoitusvälineen

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Valtiovarainministeriö PL 28 00023 Valtioneuvosto	 Snellmaninkatu 1 A Helsinki	 0295 16001 +358 295 16001		 kirjaamo.vm@gov.fi

lainarahoitteista mallia, jossa unionin lainanoton vakuutena toimisi nykyisen omien varojen katon ja EU:n monivuotisen rahoituskehyksen katon välinen liikkumavara. Suomelle on keskeistä, että SAFE-rahoitusvälineeseen liittyvät vastuut rajoittuvat edellä mainittuun liikkumavaraan.” Valtiovarainministeriö korostaa vielä SAFE-välineen poikkeukselliseen ja väliaikaiseen luonteeseen sekä sen lainarahoitteiseen malliin liittyen, että SAFE-väline on tilapäinen jäsenvaltioiden puolustusinvestointien vauhdittamiseen tarkoitettu lainainstrumentti. Sen käyttöä ei tule laajentaa rahoituksen jakamiseen avustuksina. Välineeseen liittyvien vastuiden on rajoituttava ehdotuksen mukaisesti omien varojen enimmäismäärän ja EU:n monivuotisen rahoituskehyksen menojen enimmäismäärän väliseen liikkumavaraan.

E-selvityksen kantaosiossa todetaan lisäksi: ”Suomen kokonaisetuun perustuen ehdotetun välineen hyödyntäminen voisi olla Suomelle tarkoituksenmukaista puolustushankintojen rahoittamiseksi.”

Valtiovarainministeriö toteaa lisäksi, että arvioitaessa välineen mielekkyyttä Suomen valtion näkökulmasta on hyvä huomioida, että välinettä ei mitä todennäköisemmin voida perustella kustannusnäkökulmasta. Suomen valtio saa tällä hetkellä omalla luottoriskillään edullisemmin lainaa kuin Euroopan unioni koko tuottokäyrän osalta. Tilanne tältä osin voi tietenkin muuttua, mikäli toimijoiden luottoriskiprofiilissa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Valtiovarainministeriö painottaa näin ollen, että SAFE-välineestä myönnettävien lainojen mahdollista käyttöä Suomessa olisi tarkkaan harkittava paitsi puolustuksen tarpeiden näkökulmasta, myös taloudellisesta näkökulmasta huomioiden lainan kustannus.

E-selvityksen kantaosiossa todetaan myös: ”Suomi pitää lainamuotoisen rahoitusvälineen osalta ehdotettua täytäntöönpanomenettelyä sekä hallinnointia tarkoituksenmukaisina. Suomi painottaa, että välineen täytäntöönpanossa tulisi välttää jäsenvaltioille aiheutuvaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa.” Valtiovarainministeriö korostaa, että taloudellisia vaikutuksia on arvioitava realistisesti huomioiden paitsi mahdollisten lainojen hoitokulut, niin myös SAFE-välineen hyödyntämisestä aiheutuva hallinnollinen taakka kansallisille viranomaisille.

Euroopan investointipankki

E-selvityksen kantaosiossa todetaan Euroopan investointipankin roolista puolustusrahoituksessa seuraavaa: ”Suomi korostaa Euroopan investointipankin (EIP) keskeistä roolia puolustusrahoituksen saatavuuden vahvistamisessa. Suomi pitää EIP:n jo tekemiä toimia turvallisuus- ja puolustussektorin rahoitusmahdollisuuksien vahvistamiseksi oikeansuuntaisia, mutta riittämättöminä.” ja ”Suomi pitää välttämättömänä, että EIP:n edellytyksiä puolustusrahoituksen lisäämiseksi edistetään edelleen ja tähän liittyvää valmistelutyötä vauhditetaan konkreettisin toimin.”

Valtiovarainministeriö tuo esille, että EIP on 21.3.2025 pankin hallintoneuvoston päätöksellä päättänyt useasta toimenpiteestä, jolla EIP vahvistaa tukeaan Euroopan turvallisuuteen ja puolustukseen vastauksena 23 maan päämiesten kirjeessä esittämään pyyntöön. Ensinnäkin puolustuksesta tulee julkishyödyke, joka kattaa kaikki aktiviteetit, jotka ovat omiaan vahvistamaan Euroopan turvallisuutta ja valmiutta vahvistamalla infrastruktuuria sekä

Euroopan puolustusteollisuutta. Ennalta määriteltyä enimmäisallokaatiota puolustushankkeille ei enää ole, vaan puolustushankkeisiin kohdennettavista lainavolyymeistä päätetään vuosittain pankin liiketoimintasuunnitelman yhteydessä.

Valtiovarainministeriö tuo esille myös, että EIP:n rahoituskelpoisuusmääritelmää on päätetty laajentaa luopumalla kaksoiskäyttövaatimuksesta. Näin mahdollistetaan rahoituksen myöntäminen suurille strategisille hankkeille EU:n sisällä. Puolustusteollisuuden alihankkijoina toimivia PK-yrityksiä varten on luotu oma 1 miljardin euron lainajärjestely. Tällä hetkellä käytännössä ainoa rajoite on aseet ja ammukset, jotka ovat samalla ainoat asiat, jotka on mainittu pankin ns. *exclusion*-listalla. Oman varainhankintansa turvaamiseksi EIP ei katso voivansa ryhtyä rahoittamaan aseita ja ammuksia kuten eivät muutkaan kansainväliset rahoituslaitokset.

Valtiovarainministeriö toteaa, että näillä toimenpiteillä EIP arvioi helpottavansa investointeja vahvistamaan Euroopan puolustusteollisuutta ja samalla täydentämään komission Euroopan puolustuksen valkoisen kirjan sekä ReArm Europe -suunnitelman toimia.

Antti Kekäläinen

Finanssineuvos

(etunimi.sukunimi@gov.fi; puh. 029 553 0386)

Jonne Lehtimäki

Finanssiasiantuntija

(etunimi.sukunimi@gov.fi; puh. 029 553 0522)

Tiedoksi AVS Leena Mörttinen, EKT/EUS, Kristina Sarjo/EKT/KVR, Toni Tiala/BO, Sami Napari/RMO